

DPN 5500

Title : साधारण पूर्वगत्या टिका जेन्दो / सहर्म टिका

Run. No. 6191

Cat. No.

Micro. No.

Subject

Bauddha philosophy
commentary note
टिका

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. / Tibet - Newa

अनुवाद / Translation
work

Size in cms. 28 x 9

Folios 42

Lines (in a page) 6

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

अमरगोष्ठि Abhaya

महामुद्रा Mahamudra

महामुद्रा Mahamudra

महामुद्रा Mahamudra

भिक्षु मरुतु शासन धर / भिक्षु वागेन्द्र
विशुद्ध वज्र

Scribe / donor

Ruler / place

फाँटि वज्रयोगिनी हवन

Illus. :

vajra yogini, Phary

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / printed Book. Yellow paper

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

Published by साहु बेहरालु शाक्य, नागबहाल, यल
Sahu Beharalua Shakya, Nagabahal, Lalitpur.

अभय द्रोप कृत “बाकं बोनेगु पिनेयागु”

साधारण पूर्वगतया टिका

भोट भाषाया नेपाल भाषा अनुबाद

छत्वाचा खँ

जगतया शास्ता भगवान् बुद्ध श्री शाक्य मुनिया आझा अनुवाद "काग्युर" नाम तिब्बट भाषाया बौध्दग्रन्थे अन्तरगत जुया चोंगु स्मृति सस्थान धैगुग्रन्थे उल्लेख यानातगु (प्यंगरत्न) "मन फःहीकेगु प्यंगु" बुद्धोपदेश हेमाल देश निवासी महा पण्डित विद्याधर अभय द्वीपं संचिप्र रूपे सार संग्रह याना दयेका विज्यागु "छोन्दो" पूर्वगत नाम सद्धर्म पुस्तकया टिका सुंगुह्य भोट भाषा मस्यूपे सद्धर्माभिलाषि सज्जन धर्मिक जनपिन्त छुं भति हीत प्रयोजन दैला धैगु अभिप्रायं नेपाली भाषां अनुवाद यानागु जुल । थुगु चिकिचा धंगु पुस्तक जूसानं सार गर्भित ज्ञानयागु रसं संयुक्त जूगु दु । तथापि अत्यन्त छोटकरी रूपे संग्रह याना लेखयाना तःगु जूयानिति बाँलाक स्पष्टं बुक्के मजुई फु तसर्थ थुकीयागु विस्तार्थ बाँलाक सीयकेगु ईच्छा जूसा "कुन्साङ् लामैश्यालुं" धैगु तिब्बट भाषाया सफू सोया सीयेका विज्याहुं, स्वया दिसं । थुके दोंगु व शुद्धाशुद्ध भूल दको सुविज्ञ जनपिके क्षमा याचना याना ।

अनुवादक:- भिक्षु वागेन्द्र विशुद्ध वज्र

परपि:- वज्रयोगिणी स्थान

ल्हे धाङ् न्हयेमोङ् ध्राघ्वे सिर्वायी काल्वाडेन्पा दाघ्ला क्योबपै छिचर् च्यिवोर् । छेक्षेन्
कर्म व क्लेशं तचोत्तं कयाचोह्य दुर्भागि जितः रक्षा यायेगु कारमे सीरे । महासुख

खोर्ल्वै ग्येन्धु स्युघ् । धेन् धाङ् श्येस्यीन् कुन् ख्याब् स्येङ्सुसोल् । धारे न्याल्वा हिचधा
चक्रे सोभायमानं विज्याहु । स्मृति व सम्प्रजन्य सर्व-व्यापकं दत्ता विज्याहु । थुथाय् नरक प्रेत

धुदो धाङ् । छेरीन् लहा धाङ् लालो लोग्ताच्येन् । साङ्ग्ये माङ्योङ् । शिङ् धाङ् कुपाते । मिखोम्
तिर्य्यक व । दीर्घायू देव व म्लेच्छ मिथ्यादृष्टि । बुद्ध विमज्याःगु । भूवन व लातापाक । (यायेमलाःगु) अक्षय

मूल श्लोक तिब्बट भाषा व नेपाल भाषा

साधारण पूर्वगत

थुगु महासन्धि महाधातु चित्ततिलक या पूर्वगत यागु म्हुतुबचनं बोनेगु शिक्षास संबन्ध
युक्तगु । न्हापां श्रीमान् गुरुयागु चित्त सन्तति संचोदन याये निमिति प्रार्थना यायेगु ।
न्योउयो ध्येयै छ्येसार श्येपाने क्पाबचिग् धिन्क्षेन् लामा यार्ला स्येङ् ।
चित्तया दश्वी श्रद्धाया केशर होगुलि शरणाया छद्म दयाधारि गुरु च्वे दना बिज्याहु ।

छाङ्वै नेथोब् क्पाङ् । क्येन् म्हाङ् डेपामेयै छेपाङ् ने । जिघ्तेन् फारोल् न्यीधु स्वेन्पार् ग्युर् । लोना
पुरेजुगु स्थान प्राप्तजूसां । दोष आपागु थेकना मदुगु जन्म तोता । परलोके लाःवनी । मन

छ्वेला ग्युर्चि गुरु ख्येन् । ल्हाम् घोल् मेन्पार् मातोङ् कुन्ख्येन् जे । न्यिसु म्येधो धिन्क्षेन्
धर्म लाकाबिज्याहु हे ! गुरु । मार्ग दोंगु क्वेयागुली छोयाबिज्यायमते सर्वज्ञ प्रभू । निह्म मदु ! दयाधारि

लामा ख्येन् । धारे धाल्तेन् ध्वेन्यो माङ्येना । छिचने थारपा दुबपै तेन् मिन्हचे ।
हे ! गुरु । थुणाय् यायेला गु (क्षण) सरीरं मार्यकगु (सारदुगु) मयाःसा । लिपा मोक्ष साधन यायेगु सरीर लायीमखु ।

साधारण पूर्वगत	ग्येले थार्पै धाल्वा थोब् । मिग्युर् वाङ्पो छाङ् धाङ् हचुल् उयीक्ये ल्हेथा	
	च्यागुलि मुक्त जुया (याये लाःगु) क्षण प्राप्तजूगु । मनुष्य जुया ईन्द्रियं पुरेजूगु व देशे दृष्टीजन्मजूगु कर्म	
	मालोघ् तेन्ला ध्येपाते । ऱ्हाङ्यी ज्योर्वा डाछाङ् साङ्ग्ये इयोङ् । छ्वेसुङ् तेन्ला	३
	उल्तामजूगु शासने श्रद्धा दुगु । थःके पुरेजूगु न्यागुव बुद्ध विज्याःगु । धर्म कंगु शासने विज्यापि	
	ने धाङ् ध्येला स्युघ् इयेन्येन् धाम्प्ये सिन् धाङ् इयेन् जोर्डा । थाम्च्ये ऱ्हाङ्ला	
	दुगु व उकी द्वाहां वनागु सत मित्र (कल्याणमित्रं) जोंगु व परयाके पुरेजूगुन्यागु । दको यःत	

न्यिम्बै कार्मा चाम् । लोना छ्वेला × ल्हाम् घोल् × न्यिसुम्येधो × । घाल्ते मिल्वी रिन्क्षेन् लिङ्	
ह्लिनेसिया नौथें जक । मन धर्मे × दोङ्गु मार्गे × निम मदु × । यदि मनुष्य सरीर रत्न द्वीपे	
छिचन् याङ् । ल्वीतेन् साङ्ला इयुरपोक्षेयि सेम् । थार्पा दुपै तेन्धु मिरुङ् स्यिङ् । ख्येपार् द्वीकिय	
वंसानं । सरोर भिङ्गुली मूर्खगु चित्त । मोक्ष साधनयायेगु सरीर मजुया । उकेसनं मारं	
सिङ्धाङ् धुग्डा थुघ् । ल्हे डेन् थोव्तु भाब्धाङ् लेल्वे हचेन् । स्येन् खेल् ध्येन्योघ् जिघ्कयोघ्	
जोङ्गु व पञ्चविषं दाहजूगु । मभिङ्गु व मे लाःवगु अलशि भुलेजुयावङ्गु । परया नोकर चाकर जूगु भय तरेयायेत	

द्येद्वै तेन्ला स्वेनाम् शेग्युर्ने । शिवै होध्तु डेन्सोड् डेन्दोर्ख्याम् । ग्येदिघ् मिश्ये छ्वेक्यी
 सुगतिया सरीरे पुण्य फुनावना । मृत्यु जुया लिपा अपाय दुर्गती चाहिली । पाप धर्म सीमखु धर्म

डामिथ्वे । ग्येवै श्येधाड् मिजाल् छाड् रे क्षे । सेमच्येन् चाम्ग्यी दाड्धाड् रिम्पाला ।
 शब्द न्येन्य दर्शमखु । कल्याण मित्र दर्शनलाईमखु गथ्येयाये । प्राणि मात्रया संख्या व क्रमरुले ।

साम्ना मिल्व थोपा सिथाचाम् । मियाड् छ्वेम्ये दिघ्ला च्वे थोड्ना । छ्वेशिन् च्वेपा
 बिचारयाःसा मनुष्यसरीर प्राप्तजुईगु दुर्लभ । मनुष्यनं धर्ममखुगु पापे चलेयानाचोंगु स्वेबले । धर्मथें यानाचोंपि

दोम्पा न्ह्यामशिड् धाम्छि राल्वाते । रोग्छ्ये लोयि मिखोम् नाम्पा ग्ये । दाघ्ला छ्वेक्यी
 शील (सम्बर) बिग्रेजुया समय (शील) स्योंगु । मनयागु जात (यायेमलाःगु) च्यागु । जित धर्म

घाल्डार् ल्हाघ्पै छे । लोना छ्वेला × ल्हाम् घोल् × निसु म्येधो × । धाता नेधाड् दुडाल्ग्यी
 लंघना (बिरुध) तचोजुईगु बखते । मन धर्म × दोङ्गु मार्ग × निम मदु × । आथुथाय् रोगव दुःख

म्हासीर् । ध्येन् खोल् लासोघ् स्येन्वाड् माग्युरप्ये । न्हाड्वाड् थोबपै तेन्छ्येल् दी ध्वीदिर् ।
 मकगु । नोकर चाकर आदि पराधिन (परयावसे) मलाःना । स्वाधिन (थःगुवसे) दुगु संजोग मिलेजुगु बखत थुथाय् ।

छ्वेतार्चवे । मोन् सोघ् थाल्झ्युङ् क्येन्ग्यी मिखोम् ग्ये । दाघ्ला छ्वेक्यी घाल्धार्

धर्मथेयायेगु । मूर्खगु आदि सहसात्पन्न अष्टाक्षरा दोष (च्यागु) । जित धर्म विरुध (लङ्घना)

ल्हाघ्पै छे । लोना छ्वेला × ल्हाम्घोल् × न्यिसु मेधो × । क्योश्ये क्षुङ्स्सिङ् ध्येपै नोर्धाङ्

तचोर्जुईगु बखते । मन धर्म × दोङ् मार्ग × निम मदु × । उद्वेग (वैराग) कम्जुया श्रद्धाधन

धाल् । द्वेश्चे स्याघ्प्ये च्यिङ् धाङ् कुन्चवे चुब् । मिग्ये दिघ्ला मिजेम् ल्हेथा लोघ् ।

छुतेजुगु । लोभतृष्णाया पाशं च्युगु व आचरन कडागु । अकुशल पापे दरमद्गु कर्म उल्तागु ।

न्यिसु म्येधो × । ग्येदिघ् ल्हेक्यी नामिन् छिचस्सिन् डाङ् । ख्येपार् न्याल्वै जिघ्तेन् न्यी स्वेन्ना ।

निम मदु × । पाप धर्मयागु कर्म बिपाक ल्युल्यु वईगु । उकेसनं नरक लोके लाःवन धाःसा ।

च्याघ्से सासीर् छ्वेन्ग्यी गोल्वी धाल् । सोघ्ले श्योघ् धाङ् थोलुम् बार्वे छिर् । घोम्ये च्याखिम्

छुयातगु (पुगु) नयागु भूमी शस्त्रं क्षों व ह्य छुतेयाईगु । कःति फायीगु व मुगलं मिछोगुलि च्यीगु । लुखा मदुगु नयागु क्षे

थुम्पोर् होध्वे भ्वे । बार्वै साल् शिङ् घीगुघ् थोक्षुर् छे । कुन्ने छावै म्येसेघ् ग्येक्षेन्म्यि ।

लाना आपतगुशब्दं हालाचोनीगु । मिछोगु धुसुमि स्वीगु धात्वी दाय्कीगु । सकभनं पूगु मिछोगु च्यागु तथगु छथी ।

हचोम्ले डान्धु धाल्ज्योर् छचुब् स्वेना । खोर धाङ् लोङ्चवे न्हचेधु ध्येल्पाता । ताच्चिय

अर्थेगुली लाका क्षण सम्पति सितिफुना वनधासा । परिवार व धन सम्पति यथितिपिजा छाप् । सदां

च्येवार् सुङ्वै ल्वीदि याङ् । म्हाल्ग्यी नाङ्ने साक्षो तोङ्पार् क्याल् । व्हा धाङ् इयाध्वे

मायां जोनातयागु सरीर थुगु नं । साङ्गासपोचिना सुंमदुगु थासे (शमशाने) वाययंकी । ध्वं व गृद्ध

खिययि ध्येपै ध्वी । भारद्वै हचुल्ना जिघ्पा शिन्तु क्षे । लोना छ्वेला × ल्हाम् घोल् ×

खिचां सात्तु सालीगु बख्ते । अन्त्राभवया थासे भय अत्यन्त तच्चो । मन धर्मे × दोङ्गु मार्ग ×

द्वेन्च्चियङ् सोथाम् पाघ्पाग्ये । श्याहु थोन्ने ल्हाघ्पार् ग्येग्येग्ये । ध्येस्यिन् पुदी थाङ्ला काङ्पा

भयुका तथा वाकुजिना चंगु तज्याना । लाह्याउंक खनेदया उकेसनं तःज्यागु च्याकचा दला । वर्थे खोचा व्वे तुति

श्योघ् । न्हाल्दि छाल्दु ल्वीला च्येतुघ् इये । रोन्याघ् धाम्छु थाल्छेन् राब्म्ये लोङ् । नारवै

प्यदनीगु । कुपिया वने सरीरे टुका टुका जुईक प्यदनीगु । मुर्दा धोणीगु नालेदुनीगु बुलुमी दुने लाईगु । अत्रिचिया

न्हचेखोर्वा धाङ् ग्युर्वा च्येन् । घो धाङ् कावा थाब् धाङ् थाघ्पा सोघ् । ताघ्तु कोल्स्यिङ् च्वेपै

उपचक्र (चाउलाचोंगु) हिनाबदले जुयावनीगु । द्वार (लुखा) व थां भुतू व खिपः आदि । सदां जोतेयाना चलीगु

घाड्रि तुघ्ण्वै दाब्धाड् क्षु ख्याघ्कयी । च्योड् रोड् ह्याडै नेसु भुयुघ् ध्येघ् । दाड्रे लुङ्गयी

तःजागु हेमाल पर्वतया कापी खोप खोया चोंगु । प्रत्यन्त गाःवंगु भयभीतगु थासे च्वापुगाना चोंगु । ख्वाउंगु फसं

ताब्पै लाड्छोनि । क्षुभुर् च्येन् धाड् ल्हाघ्पार् दोल्वाच्येन् । मूडाघ् ग्युन्मि छ्येपार्

कःगुलि सरीर । फोङ्गाना चोंपि व उकोसनं पंमुया चोंपि । परिवेदन दुःखं तुते मजुईक

द्वेन्पा हाड् । छोर्वै दुङाल् नाघ्पार् कावायि । सुङ्कयी राब्ताड् छिचखै नेपास्यिन् । श्युघ्रीन्

हाला चोंपि व । कष्ट वेदनायागु दुःख सहायाये थाकुगु । तचोगु कष्टं मृत्युजुई त्योह्य रोगिथे । तहाकक

११

तोब् न्ह्याम् नाम् पासुं । घाड्ले श्युङ्ग्वै ग्युनि स्येर्ना हिचन् । च्यिघ्ला च्यिघ्सा स्वेपै जिघ्पा छे ।

बल हीनपि नापं स्त्रंगु थर । गनं दयावगु पुसा धाःसा कप्तियाकें वोगु । छमेसित छमेसिनं नईगु (स्याईगु) तचोगु भय ।

कोल् स्यिन् च्वेपै न्याम्थाघ् लाड्दोर् मोड् । फाथा म्येपै दुङाल्गयी सीर्वै । साभ्वेन् तिमुघ् मुन्पार्

जोते याना चलेयाईगु दुःखि जोनेगु तोतेगु मस्युगु । उलि थुलि मदेक दुःखं कयाचोंपि । पुसा मोहं अन्धकारे

खाम्पा दाघ् । लोना छ्वेला × ल्हाम् घोल् × न्यिसु म्येधो × । छ्वे ल्हाम् स्युघ्कयाड् न्ह्योच्चे

चाहुला चोंश जि । मन धर्मे × दोङ्गु मार्ग × निम मदु × । धर्मया मार्गे च्वंसां दुराचार (पापया ज्या)

न्हिचछेवा । नाम्दाङ् चोग्ये घाङ्ले इयुङ्वै ग्यु । स्येदाङ् धाघ्प्वै कुलोङ् क्येपै छे । लोना
स्थावर (नरक) । संख्या भिच्यागु गनं दयावोगु पुसा धासा । द्वेष तचोगु समुत्थान उत्पति जुईगु बखते । मन

छ्वेला × लहाम् घोल् × न्यिसुम्येधो × । ध्येस्यिन् फोङ्ला न्हाचम् मिगाःवै हचुल् । सातुङ्
धर्म × दोङ्गु मार्ग × निम मदु × । वर्थे कङ्गालगु श्येभामदुगु (ह्माईपुगु) थाय् । नये तोनेगु

लोङ्चवे मिङ्याङ् मिदाघ् पार् । सेकोम् लोडार् मिन्हचे हिचधा ल्वी । रीङ् च्यीङ् दाङ्वै
धन सम्पति धैगु नांजकहे न्येन्ये मदुगु । नये तोनेगु बर्ष मैनातकनं चूमलाःगु प्रेतया सरोर । स्वालुम्ये गंसिजुया दनेगु

१३

नाम्पार् छिचयाङ् नेछ्वे नोरला स्रे । नाछ्वे हचोल्याङ् डेज्युङ् क्योश्ये धाल् । थ्वैपा क्षुङ्याङ्
कह्ने सीगु जूसां वस्त्र धने मायाङ् । वैस वंसां वैराग दिक्क छुतेजूह् । अल्पश्रुतह् जूसां

हचोन्तेन् च्येन्घु लोम् । मारिघ् दीले लामे दाल्धु सोल् । क्येन्खार् छोर्याङ् दुजि नेकोर् सेम् ।
गुणाबानधका चोनाह् । थुगु अज्ञानं गुरु उत्रेयाना बिज्याहु । संजोगे मिलेजूसनं (तन्ता) अलमले चाह्युगु मन ।

अेन्पा तेङ्क्याङ् न्हाङ्ग्यु शिङ्तार् रेङ् । दुल्वार् म्मायाङ् छ्यादाङ् म्हास्यिघ्पै । छ्वेग्ये दीले लामे
एकान्ते चोंसां थःगु स्वभाव मिथे छाह् । नरम खँ ल्हासां यो मयो छुते मजूह् । थुगु अष्टलोक धर्म गुरु

मिदोम् स्थिङ् । श्येष्क्षेन् घोर्स्यु श्येन्फेन् सेंधाङ् धाल् । वाङ्शि थोक्क्याङ् कयेजो मिगोम्पै ।

संवरे मयाह्य । महायानया द्वारे च्वंसां परहीत चित्त छुतेजूह्य । चतुराभिषेक प्राप्त जूसां शमाधि (जोगध्यान) भावना मयाह्य ।

ल्हाम् घोल् दिले लामे दाल्धु सोल् । तावा मातोष् थोच्वै च्वेपाच्येन् । गोङ्पा हचेङ् क्याङ् घो

दोंगु मार्ग थुगुलि गुरुं उत्रेयाना बिज्याहु । दृष्टि मथुसां च्वेच्वेयागु चय्या याईह्य । भावना भुले जूसां भुले

हचुल् हिघोग्या । च्वेपा नोरक्याङ् ऱ्हाङ् कयोङ् मिसेम्पै । छ्वेध्रे दीले लामे दाल्धु सोल् ।

मजुधका चोनाह्य । चय्या द्वंसां थःगु दोष समभे मजूह्य । धर्म उल्लंङ्घनह्य थुकें गुरुं उत्रेयाना बिज्याहु ।

दाल्धु सोल् । न्यीथु दीले न्हचुर्दु सेधु सोल् । थिमुन् दीले न्हचुर्दु इयुङ्दु सोल् ।
उत्रेयाना बिज्याहु । थुगु ग्रष्टगु ल्हचोलं याकनं चायका बिज्याहु । थुगु ग्रन्धकारगु बन्धनागार याकनं पिकया बिज्याहु ।

साधारण पूर्वगत

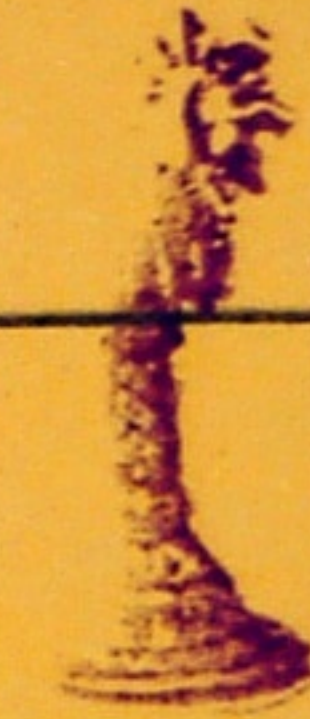

ज्वसापासा

१०००

१७

बुध्द बोधिसत्वपिन्त बन्दना

ज्वसापासा

१०००

थुकी महासन्धि महाधातु चित्ततिलकया “थुन्मों डोन्दो” साधारण पूर्वगत चर्या स मिलेयाना शिक्षाया रीतं यायेगु नीति । [षष्ट-ग्रङ्क] खुगु फांट (१) “धाल्ज्योर न्येकावा” क्षण सम्पत्ति प्राप्त दुर्लभ । -झि च्याता लक्षण लाय थाकुगु । (२) “छे मिताक्पा” आयू अनित्य । -आयू बिनाश जुया वनीगु । (३) “खोर्वै न्ह्योमिघ्” संसार दोषालम्बन । -संसारया दुःख लुमंकेगु ।

मूल श्लोकया संक्षिप्त टिका

१८

नृपां याये मलागु (अक्षण) च्यागुली जन्म जूसा शद्धर्म यायेगु समर्थ दैमखुगुलिं याये मलागु च्यागु
क्षण मखुगु चलन । अष्टाक्षरादोष (१) नरके जन्म जूसा सीत ताप (क्वाःगु ख्वाउँगु) दुःख भोग
यायेमाःगुलिं धर्म याये मला । (२) प्रेते जन्म जूसा प्यास पीत्यागु दुःख भोग याये माःगुलिं धर्म
याये मला । (३) तिर्य्यके जन्म जूसा जोते यार्इगु व परस्पर नैगु दुःख भोग यायेमाःगुलिं धर्म
याये मला । (४) दीर्घायु देवे जन्म जूसा संज्ञा मदुगु सुखे लाना धर्म याये मला । (५) प्रत्यन्त
देश धर्म मदुगु थासे जन्म जूसा बुद्धयागु शासन मदुगुलिं धर्म याये मला । (६) तीर्थिक व वथेंजापि

(४) “ लहे ग्यु धे ” कर्म हेतु फल । -कर्म पुसा फल विचार यायेगु । (५) “ थार्वै फेन् योन् ” मोक्ष होत गुण । -तरे जुईगु फाईदा गुण लुमंकेगु । (६) “ शेन्ये तेन्पा ” कल्याणमित्र सेवन । -धर्ममित्र (गुरु) नालेगु । खुगु मध्ये ह्वापां यागुली [चतुर्ग्रस] प्यंगु फाँट (१) “ डोबो धाल्वा साम्पा ” क्षण स्वभाव चिन्तन -स्वभावे यायेलागु विचार यायेगु । (२) “ ख्येपार् ज्योर्वा साम्पा ” विशिष्ट सम्पद चिन्तन -विशेष पुरेजूगु लुमंकेगु । (३) “ न्येपैप्येला साम्पा ” दुर्लभोपम -लाय थाकुगु उदाहरण लुमंकेगु । (४) “ धाङ्कयी ख्येपार् साम्पा ” संख्या विशेष चिन्तन -संख्या फरक लुमंकेगु नापं प्यंगुली ।

थुथास थःगु स्वभाव याये मलाःगु च्यागु थासे जन्म मलाःगुली हर्ष भावनाया । परन्तु थथिंगु धर्म यायेत लाःगु च्यागुया स्वभाव अत्यन्त लाये थाकुगुलिं आः थुथाय् धर्मे कोशिश मयाःसा जिगु ननुष्य देह व्यर्थ जुल धका बारंबार समझेयाना पुण्य सकल प्राणिपिन्त परिणामन यायेगु ववेयागु फुकेसनं उथें जुल । “ थाल्भयुङ् क्येन्ग्यो मिखोम् नाम्पा ग्ये ” अष्ट सहस्रोत्पन्न दोषाः । थथें वैगु संजोगं याये मलाःगु च्यागु व मनयागु जातयाकें याये मलाःगु च्यागुलिं थःगु स्वभाव सिद्धि फुनावनीगुलिं बाँलाक बिचार याना थःगु दोष-खुन खँकेगु महार्थ युक्तग (मुख्य तथंगु) लिं । चिन्तामणि रत्नकोशः- पंचबिषं दाह जूगु (१)

सद्धर्म पाखे चिन्तना मिले मजूपि दुर्भाग्य जुया जन्म जूसा थःगु स्वभाव (उल्तागु) मिथ्यादृष्टी लाःगुलिं धर्म याये मला । (७) अन्धकल्प (बुद्ध बिमज्याःगु कल्पे) जन्म जूसा त्रिरत्नयागु शब्दजकहे उच्चारण मदया धर्म पाप म्हसी मखुगुलिं धर्म याये मला । (८) लाता पाक जुया जन्म जूसा बिज्ञान मन ज्यालगे मजूगुलिं धर्म लाये मला । थुगु कथं (अष्टाक्षण) याये मलाःगु च्यागुली जन्म मजूगुयात धर्म यायेलाःगु (क्षण) धका धाई । धर्म यायेगु अबस्था दुगुलिं क्षण धका धयातल । अथ्ययानिति शरण वनेगु व बोधिचित्त उत्पत्तियाना

तोतेगुमयाःसा क्षण स्वभाषजक प्राप्त जूसानं धर्म यागु ज्याय् याये मलाःगु थासे पत्तन जुईगुलिं मनुष्य जन्म अथेःहना वनेगु क्षण (फुरसत लाःगु) साधारण जक धका सीकि । निगुगु “हाङ्ज्योर्डा धाङ् श्येन् ज्योर्डा” पञ्चस्व सम्पद व पञ्चपर सम्पद । ह्वापाँ “हाङ्ज्योर्डा” पञ्चस्व सम्पद धैगु । (१) मनुष्य सरीर प्राप्त मजूसा धर्म दर्शन लाई मखुगुलिं आथुथाय् मनुष्य सरीरं पुरे जूगु । (२) थ्वनं प्रत्यन्त देश आदि धर्म मदुगु थासे जन्म जूसा धर्म दर्शन लाई मखुगुलिं आःथुथाय् देशया दथ्वी धर्म दुथाय् जन्म जूगुलिं थासं पुरे जूगु । (३) ईन्द्रियं पुरे मजूसा धर्म यायेत विछन दोष जुईगुलिं आःथुथाय् थजोगु दोष छुतेजुया ईन्द्रिय गुणं

मुढ छुँ मस्यूगु (२) मारं जोङ्गु (३) अलसिगु (४) कर्म मभिङ्गु (५) पराधिने
लाःगु (६) भय तरेयायेत धर्मथें यायेगु (७) पिन्येजक धर्म स्वरूप जुईगु (८) ।

“ रिग्छेचेलोयि मिखोम् नाम्पा ग्ये ” मनयागु जातं याये मलःगु च्यागु । बन्धनां क्वातुक च्यूगु (१) आचरन अत्यन्त
खरापगु (२) संसार खना दुःख मताःगु (३) श्रद्धा (निश्चय) भचाहे मदुगु (४) अकुशले चले
यानागु (५) धर्मे मन छुतेजूगु (६) शील सम्बर व (७) समय स्योङ्गु (८) मनया जातयाकें
याये मलाःगु च्यागु जुल । थुकी च्यागु च्यागु निथीले अत्यत्तहे सतिक वैगुलिं थुगुली जोनेगु

गुलिं, आःथुथाय् बुद्ध बिज्याःगु कल्पे लानां बिशेषम्ह शास्तानं पुरे जूगु । (२) बुद्ध बिज्याःसनं धर्म
कना बिमज्याःसा फाईदा जुई मखुगुलिं, स्वंगु प्रकारया धर्मचक्र प्रवर्तनयाना धर्म कना बिज्यागुलिं धर्म
पुरे जूगु । (३) धर्म कना बिज्याःसनं साशन फुनावंसा फाईदा मदुगुलिं, आःथुथाय् शासनया (अब्धि)
थातफुना मवना बखतं पुरे जूगु । (४) शासन चोना चवंसानं उके द्वाहाँ मवंसा फाईदा मजुगुलिं,
शासनया द्वारे द्वाहाँवनां थगु भाग्यं पुरे जूगु । (५) शासने द्वाहाँवने धुंसानं अनुकुलगु संयोग कल्याण
मित्रं मज्वंसा धर्मया तत्व सीमखु, आःथुथाय् (कल्याणमित्र) थुम्ह ज्वंगुलिं अधिकरूणां पुरे जूगु ।

पुरे जूगु । (४) कर्म उल्ताजूसा सदां पापअ कुशलं चलेयाना धर्म ल्युनेपाखे लाःवनीगुलिं, आःथुथाय् (कुशल) धर्मे भक्ति दुगुलिं चिन्तना बिशेषं पुरे जूगु । (५) श्रद्धा (निश्चय) या स्थान बुद्धया शासने श्रद्धा मजूसा, धर्मे मन वनीमखुगुलिं आःथुथाय् मन धर्म पाखे छ्वेफया (निश्चय) श्रद्धां पुरे जूगु । न्यागु थःगु स्वभावे स्वया पुर जुईके माःगु जूयानिति, थकें पुरे जुईगु न्यागु पंचस्व सम्पद धया तल । निगुगु “ श्येम्जोर्डा ” पञ्चपर सम्पद वैगु परयाकें पुरे यायेमाःगु न्यागु । (१) बुद्ध लोके बिज्यागु दिव्यकल्पे जन्म मजूसा, सद्धर्मयागु नां मात्रहे दैमखु-

परन्तु लायेगु दैमखुगुलिं आःथुथाय् प्राप्त जूगु क्षणसम्पति सार्थक (सारदुगु) मयाःसा लिपा उल्तां दुर्गति लाःवनीबले पापधर्म म्हसी मखु । सुगति प्राप्त जूसानं कल्याणमित्र दर्शन लाये थाकु । न्ह्यागु याःसां पाप जुया संसारयागु दुःखं मुक्त जुईगु उपाय मदु । थुकीयागु दोश मस्यूसा जिहे मुख जुल धका हृदयनसें समझेयाना देश नगर व तधंगु बजारया दथ्वीनं, लस्कर मथ्ये अष्टादश क्षणसम्पति समस्त पुरेजूपि मनुष्यरत्न आपा म्ह बाँलाक बिचारयाना थःगु स्वभावया द्वारं लाय दुर्लभगु बारंबार समझेया । “ न्येके प्येना साम्पा नि ” दुर्लभोपम चिन्तन स्वङ्गुगु लाय थाकुगु उदाहरण (उकमा) सोया संभे यायेगुली । महातरंग सनाचोंगु

न्यागु परयागु संयोगे स्वया पुरेयायेमाःगु जूयानिति, परयाकें पुरे जुईगु न्यागु पंचपर सम्पद धया तल । थुगुकथं झिन्वागु पुरेजूसा सद्धर्म साधन यायेगुया सरीर जूगुलि, मनुष्यरत्न धका धाई । थुके छगुजक पुरे मजूसानं मोक्षेमार्गे स्वस्थं (बाँलाक) वने फई मखुगुलि साधारन मनुष्यमात्र धका धाई । अथ्ययानिति थःतनं मनुष्यरत्न धायज्यूगु थनीया बखतनसैं जूगुलि हर्ष भाबना या । हनं कर्म उल्ता जुईगु व श्रद्धा (निश्चय) हीन जुईगु आदि अष्टादश क्षणसम्पति घटे जुईगु थुगु बखत बाँलाक बिचार यायेगु मुख्य तधना चोन । थथिजागु (मनुष्यरत्न)

नौसमानजक । तिर्यक चान्हेसिया नौसमानं दःसा सुगति न्हिनेसिया नौसमानजक सिबे मदुगु चलन खनेहे दु । मनुष्यया सरीर छगुली दुने पिने गुलि कीत चोनाचोन बिचार याना सोसा सी । मनुष्यनं धर्मयागु भाबहे मदुपिं व धर्मयाकें लंघना जूपिं बिचायाना सोसा धर्मथ्य याःपिं अत्यन्तहे कम-गुलि, प्राय मनुष्य सरीर मात्र व बिशेष धर्म संयुक्तगु सरीर प्राप्तयाये थाकु गुली, बाँलाक बिचार याना क्षणसम्पति लायेगु दुर्लभगु, बिश्वास वेकी । निगुगु “छेमिताक्पा साम्पा” आयु अनित्य भावना । आयु बिनाश जुयावनीगुनी । न्हापां थल लोके बिचारयाना अनित्य (भावना यायेगु) लुमंकेगु । थुगु कथं चतुर्द्वीप शुमेरु

सागरया द्यौने प्वाः छप्वाः दुगु हलसि क्षजक जकहे थातं मच्चंगु, सागरया तले काँम्ह कापलि सछिदें छको च्वे थाहाँ वर्डगु नाप लाना, हलसि यागु प्वाले कापलियागु गप्प लाईगु सिबेनं मनुष्य सरीर लाये थाकुगु चलन तथागतं आज्ञा जुया बिज्यात । प्यंगुगु “धाङ्किय ख्येपार साम्प नि” संख्या बिशेष चिन्तन-ल्याखया फरक समझे यायेगु । प्राणिपिंगु संख्या क्रमरूले सोसानं मनुष्य सरीर प्राप्त जुईगु असंख्य दुर्लभ (कम) थुगुकथं नरकयापि चान्हसिया नौसमानं दःसा प्रेत-धैपि न्हिनेसिया नौसमानजक । प्रेत चान्हेसिया नौसमानं दःसा तिर्यक धैपि न्हिनेसिया

भीपिं, पुरुषया अध्यक्ष (मालिक) पिं छम्ह छम्ह दूगु खः आःथुथाय् (थौं कन्हेयागु बखते) झंग पंक्षि चोनीगु क्षँ (थाय्) जुया वन । थमं लुमंगु, दयाचोपि माँ बौ थःथिति, देश व टोलबासिपि व जल खल, लहिना तयापि पशु आदि गुलि दुगुलीनं थुपि आपालं मदया, थौने दुपिनं थुगुसी मदया वोंगु बखत सो । उकेसनं आःथुथाय् यागु बखते थःगु सरीर अंग प्रत्यंग मुनाचोंगु थुगु सरीरे भिभिगु नया (पुना) तिया ज्याखँ बाँलाक याना चोंसानं न्हिन्हि आयु कम जुयावना ताकालं स्वाक काल थ्यंकःवया स्वासजक चले जुया च्येहरा हीन जुई । लहाःतुति संकी । च्येस्ता मदया मुर्दा जुयावनी । खिपतं ची ।

देव (भुवन) सहित प्राकार (पखा) क्वातुगु पक्कागु, कल्प कल्पतक्क स्थीरगु थुंगुनं
छन्हु प्रलयकाल वल धाःसा न्हयम्ह सूर्य व लखं खरानि जकहे बाकिदैगु जुई मखुगु बिचारयाना
दुःख मन वेकी । निगुगु रस लोक अनित्य लुमंकेगु । (भावना यायेगु) कल्पतक आयु दया
तेज प्रताप संपूर्ण पुरेजूपिं देव रीषिपिनं मृत्युकाल याकें तरे मजू धासेलिं ज्ञिः जम्बुद्वीपे चोंपिनि
आयुया थेकना मदुगु थासे कलिया बखते जन्म जूगुलिं याकनं सिना वनी । न्हापा अत्यन्त
प्रख्यान्त जुयावंगु ततधंगु देश व बिहार आदि स्थान खालि जुया स्येनाचोंगु, थुकीनं न्हापा

(उथेंगु) व भिन्नगु निगुली, न्हापां थुगुकथं संसार धेंगु दको प्रकारया लोकयागु थाय्, षटगति छगुलिं
छगुली चाहिला (प्राणिया) सरीर थुगु छगुजक जन्म मकया धेंगु मदु । परस्पर माँ अबु शत्रु मित्र व
बिचेयापिं मजुयापिं छमजकहे मदु । अथ्य मदुगुलिं माँ बौ ईष्ट मित्र जूगु बखते फाईदा याना, शत्रु
जूगु बखते दोश याना, ईच्छाया निमित्ते सीर (क्षों) व अंग प्रत्यंग (लाहा तुति) धयंका वयागु
संख्याहे मदु । चीधिकपिं जीब जुया जन्म कयागु लाहा तुति अंग दको छथासं मुंकूसा, शुमेरु सिबेनं
ताजा जुई । खोयागु छगुया खे भि मुंकूसा, सागर समानं दत जुयि । ब्रम्हा व देवेन्द्रथें दीर्घायु जुया

कापतं तोण्वी । इमसाने वाय् यंकी । लहाःतुति फुकनं छुते ज्वी । गृद्ध व ध्वं खिचां नयी ।
 सँ क्वेया टुक्रा टुक्रा उखे थुखे (मदेक) क्षाल बक्षाल जुईगु बखते, थःथिति धनसम्पति ल्यू ल्यू
 वयी मखु । मनं तोते फयी मखु । कर्म छगुजक या ल्यू ल्यू वनेगु बखत थनिया रातदिनेनं मवै
 धैगु भलोसा मदुगुलि, अत्यन्तहे सहयाये थाकु धैगु भाब तचोकं लुमंका, वनेगु, चोनेगु छान्येगु
 स्वंगु व, फुकेसनं थुगु लोकयागु ज्या अधम (अनित्य) धका म्हुतुनं धयाजु । चित्तनं दुनेनसें
 लुमंकी (भाबना या) । स्वंगु " खोवें ह्येमिग् साम्पा " संसार दोषालम्बन संसारयागु दुःख लुमंकेगुलो । सकलया

जुईक चय्या याः । निगुगु षट्गति छगु छगु दुःख भित्त २ लुमंकेगु खुगुलो । न्हापां " छान्याल् ग्ये " अष्ट उष्टनरकाः
 झि च्यागु नरकया फांटे क्वाःगु नरक च्यागु । भूमि चक्रवाल (थाय्) (दको) सकभनं कौनं छुयातगु
 नथेंगुलि पला छपलाजकहे सुखं तयथाय् मदया मियागु रापं अत्यन्त पुना चोंगु च्यागु नरकयागु थाय्
 फुकेसं समानं भिले जू । थुकोसनं " ह्याङ्सो " सञ्जोव धैगु (नरक) अत्यन्त पुनाचोंगु थासे दुने नारकिजन
 नरकया प्राणिपिं थुपिं जम्मा जुया परस्पर स्याईम्ह शत्रुथें खना, द्वेषचित्तं हथ्यारं प्रहार जकयाना
 सिनावने मात्रनं आकसं हानं म्वानावेमा धैगु शब्द वय मात्रनं हानं म्वानावया, कर्म मफुतले न्हापाथें

रूप व श्रिसम्पति संपूर्ण पुरेजूपिनं सिनावना दुर्गतिया दुःख कष्ट भोग याःगु दुधासैलि, थुगु सरीरे आरोग्य व ऐश्वर्य आदि छुं भचा सुखगुनं बर्ष मैना दिनगुलि जके (बितेजुजुं) भुले जुया सुगतियागु सुखफल फुनावना, अत्यन्त दरिद्र कंगाल जुईगु वा दुर्गतियागु दुःख सहयाये थाकुगु मयोसानं भोगयाये माःगुलि आःथुथाय् यागु सुख आनन्द म्हगसे सुख जूगुली न्ह्योलं चाःगुथेंगु, थुकी छु सार दु । अथेयानिति आः थुगु जन्मे संसार दुःखया सागरं तरे जुईगु छगु न्हाचागु यानानं यायेमाःधका “ज्योडो जुघ्सुम” प्रयोग, मौलि, अनु स्वंगु (ज्ञान) पुरे

तचोकं प्रसन्ताप वयेका पाप देशना व, सम्बर आवंलि (परन्तु) लिपा यानाजा सिनावने धका थःगु स्वभावे (चोंगु पाप कते यायेगु) याद-होस दयेका सम्बरेया । थुगु दुःखयागु फले दृष्टान्त आःथथें भोगयाना चोंपि नरकया प्राणिपि व लिपा सस्कार पुसा जुईगु ज्यायाना चोंपिन्त तचोकं करुणा भावना यायेगु व थःगु स्वभावे चोंगु पाप कते यायेगु । उत्तमगु उपाय जूगुलि ववे फुकेसं थुगु कथं धका सीकि । “थिङ्नाग्नि” कालसूत्र धैगु (नरक) भयंकरपि यमदूतपिसं सरीर सिंगोथें तप्यंक गोतुयेका, सीरं नसें तुति पालितक हंखि चिचयाधो, झिखुधो व उकेसनं अपो आपालं तया जःगु कःति क्षननसें

दुःख भोग याईगु । “ह्याड्सो” संजीब धैगु कर्म भोगयात नां तःगु जुल ॥१॥ थुगु
 (दुःख भोगयागु) चलन थःगु स्वभाबे दृष्टान्त जुयावोगुथें समझेयाना भाबना यायेगु सीकि ।
 आःथथें मनं लुईका भाबना याना मात्रनं थुकथं दुःख (अनुभव) जू धासैंलि धाथेंगु कर्म भोग
 यायेगु बखते गथे सहयाये । नरके जन्म जुईगु मूलगु पुसा द्वेषचित्त जूगुलिं, थुगु कर्मया पुसा
 आपालं न्हापानसैं आःतकं दयेका (चोना) गुलिं जिनं ईच्छामदुसां (मयोसां) थुगु कर्म फल
 धयां सह मजुईक भोगयाये मालिगु गथे सहयाये धका भय-त्राश चायेगु व, न्हापायागु कर्म

अत्यन्त पुनाचोंगु निबःदुगु नंयागुक्षं दुने कुना, द्वारबन्द यानातःगुलिं (प्यहांवय मजिया) दुःखेसनं
 तापजुया मिं (यागु रापं कया) दाह जुयिगु जुल ॥५॥ “छावानी” तपन धैगु (नरक) धातु दायका तःगु
 जःसी दायेकी । (दाया) चवे थाहाँ वैबले (जन्मदुतपिसं) मिछोगु मुगलं क्षनेदिया बी । अच्येत (मुर्छा)
 जुईगु मात्र सुखया भाब सिबे दुःखजक जुल ॥६॥ “राब्तु छावानि” प्रतापन धैगु (नरक) मिं छोगु नंयागु क्षंया
 दुने (तथा) त्रिशुलं बोह निख्यें व सीरं पिचायक सुया छोगु नंयागु पाताय् तुलीगु अत्यन्त दुःख जुल ॥७॥
 “नारमेनि” अबोचि धैगु (नरक) आतप्त लोहागार मिछोगु नंयागु क्षं छचालं मेगु (उपनरक) झिखुगुलिं

तुति पालि थ्यंक फायी, फाय मात्रनं मिले जुयी, हानं फायीगु दुःख उलि थुलि मदुगु जुल ॥२॥
 “ द्विजोम्नि ” संवात धैगु (नरक) छुयातःगु नंया जनसद भूमी वनीबले उखे व थुखेयागु पर्वत सल
 उँथ दोह आदि जीब पिंगु क्षोथें खना, थुगु परस्पर ल्वायीगुया बिचे पतचिक कायीगु ।
 गुलि नंया खले तया ह्याउंस्य छोगु मुगलं हामोथें पतचिक क्षासनं, हानं लिपा म्वानावया
 न्हापायार्थेंतुं दुःख जुयी ॥३॥ “ डुव्वेनि ” रौरव धैगु (नरक) धातु दायेका तःगु नंयागु खासी दायेका
 तःगुलि तचोगु बिशब्दं हालाचोंगु जुल ॥४॥ “ डुव्वोच्चेन्पोनि ” महारौरव धैगु (नरक) आतप्त लोहागार

च्यागु नरके क्रमथें न्हेदुगं तचोगु कष्ट, न्हेदुगं दुःख तचोगु चलन मनं कया, “ न्हापा तचोकं दोश वोगु
 थासे लिपा (हानं) वनेगु मन फरके जूथें ” अन जन्म मजुईगु उपाये कोशिश यायेधका चिन्तना याये ।
 थनलि (चाउला चोंगु) “ ह्वेवोर्वा ” उपवर्तन धैगु अबीचि नरक चाउला चोंगु भिखुगु जुल । (अबीचिया) प्यंगु दिशास छगु छगुली
 “ मेमामुर्गीहोब् ” अग्नि खडा ॥१॥ “ रोन्येग्यीदो ” कुनसपङ्क ॥२॥ “ छोन्क्षायिथाड् ” अस्त्र
 थलि ॥३॥ “ राल्दिलोमैनागुछाल् ” असिपत्र बन ॥४॥ प्यंगु प्यंगु दयाचोन । “ मेमामुर्गीहोब् ” अग्नि खडा
 धैगु (नरक) अबीचि नरकयागु कर्म फूपि प्यहाँ वैबले हाकुरय किचः खना उगुथासे (हर्ष) खुसिजुया अन

चाउला चोंगुया दुने सरीर व मि निगु फरक मदयेक छुगुलिं दुःख कष्ट अत्यन्त तचोजुया बिशब्दं हाःगु शब्दमात्र सिबे सरीरया भाव खने मदु । अनं तरे जुयावनेगु ईच्छा सदां तुते मजू । लुखाथें खनावोगु थ्वनं उकें काना प्यदना वनी । हरेसनया हानं मेगु न्हुगुदुःख खनीगु । थाय्यागु दोष व वर्थेनतुं बाण व डण्ड (मिकुसिं) संकीगु । धातु दायेका तःगु म्हुत्वी लुना बीगु । पिनेयागु दोष आदिं कठ्ठायाःसा न्हापा ७ न्हयगु नरकयागु दुःखनं सदां जुईगु । आयुया थात बिचेयागु छगु कल्पतक क्षणिक जकहे सुखं चोनेगु बखत मदुगुलिं अबीचि धका धयातल । थुगु प्रकार क्वाःगु

वया सरीर टुक्रा टुक्रा जुईक पालिगु जुल । मेगुनं “ च्याकियस्याल्मालि ” लोहसाल्मालि धैगु (नरक) प्रेम दुम्ह पुरुषं पर्वतया च्वकां थःत सःता हःगु खना (थाहाँ) वनीबले च्वाउंस्यचोंगु नतुलिं तुती प्वागंक स्वीक (थाहाँवना) च्वेथ्यनीबले को व गृद्धं न्हेपु व मिखा ल्होईगु । हानं क्वं सःताहगु खना क्वहाँ वनीबले न्हापायाथें प्वाःगंक सुई । ईमिगु थासे थ्यनीगु बखते नंयापिं पुरुष व मिसात मिच्याःपिं जुयावना थःत घयेपुना प्वीगु व, नैगु जुल । थनंलि “ दाङ्ग्याल्ग्ये ” अष्टसीत नरक च्यागु ख्वाउंगु नरक लुमंकेगु । च्यागुली फुकेसं उथें-समान । हिमालय व खोप खोया चोंगु कन्दरे (थासैं) भूमि धैगु पला छपलाजक तयेगुनं खने

वनीबले ह्याउंस्य चोंगु बुलुमी दुना ला क्वें मि नैगु जुल । “रोन्येग्योदाम्” कुनसपङ्क धैगु (नरक)
 थ्वथेंतुं नदि छगु खना वनीबले मुर्दा धोगिना दुर्गन्ध नवोगु नाले लाना नयागु जःगु त्वाःदुपिं
 कीत्तसें प्वागंक न्याईगु । “छोन्त्तैथाङ्” अस्त्रथलि धैगु (नरक) न्यायपुस्यचोंगु मैदान (ख्यो) छगुखना
 वनीबले ख्यो दकों तिक्ष्णलोह सलाक धैगु धार जःगु नतुलि पला तथाथाय् पिचायेक सुईगु ।
 हानं त्होनेव लाया वनीगु (थुगु प्रकारे) दुःख जुल । “राल्दिलोमैनाग्दाल्” असिपत्रवन धैगु (नरक)
 पत्र सहितगु (सिमाहःदुगु) बनखना खुसिज्या वनीबले सिमाहःदकों चुपिज्या फसं कया हाया-

“उत्पल्” उत्पल नरक बासि धैपिं जुल । क्षंगु च्याकचा दला पलेस्वांथें तज्याना चोंपिं “प्यमातार्-
 गेपा” पुण्डरिक नरक बासि धैपिं जुल । क्षंगु झिखुकचा स्वीनिकचा आदि संख्याहे मदेक तफोगु
 पलेस्वांथें तज्याना चोंपिं “प्यमातारक्षेर्गेपा” महापद्म नरक बासि धैपिं जुल । थुगु प्रकार तज्याना
 चोंगुया दुने जःगु त्वाःपिं कीत द्वाँवना न्याईगु (आदि) ख्वाउंगु दुःख सहयाये मफुगु चलन च्यागु-
 यात नानं च्यागुतया तःगु मनं ग्रहणयाना कायेगु (भाबनायाना लुमंकेगु) चलन न्हापायार्थें जुल ।
 थनंलि ‘ह्लिछेवा’ स्थावर नरक धैगु पहाडया बिचे काईगु । लोंया दुने कुनीगु । खोपया दुने लाना लाहा तुति

मदया सदां च्वापुजक सरीरे गाईगु थासे, नांगा जुया तचोकं ख्वाउंगु दोषं सरीरे प्वंगाना चोपिं “क्षुभुर्च्येन्” अर्बुद नरक बासि धैपिं जुल । प्वंगाःगुनं तःयाना घाःजुया चोपिं “क्षुभुर् दोल्वा” निर्बुद नरक बासि धैपिं जुल । (ख्वाउंगु) कष्ट पीर सहयाये मफया वा कजिना चोपिं “सोथाम्पा” अटटः नरक बासि धैपिं जुल । सदां (असह्य) दुःख कष्टं तुते मजुईक हाला चोपिं “आक्षुक्षु” अपपः नरक बासि धैपिं जुल । नंवायं मफया तहाकःक झसुका जक तयाचोपिं “हुद्दु द्वेन्पा” हाहाधर नरक बासि धैपिं जुल । क्षंगु प्यकचा दलाः उफोस्वांथें तज्याना चोपिं

थर स्वंगुली सकसियां उथें स्यु व व्वें जकसिब्रे लामदुगुलिं कवँथें स्वालुस्य तधिक । मैना बर्ष आपालंतक नये तोनेगु नां जकहे नेनेमदु । भोग यायेगु (जा) गुबले दई । “छिदिपाच्येन्” बाह्यनिबर्णाक धैपिं पिनेयागु मेलजुया चोपिं । शीत ताप उल्ता जुईगु आदि मेगु परन्तु उल्ता जुईगु प्यंगु व । चिकुलां ताव्वैगु । तापलां चिक्कीगु । लह्याना चोंगु खुसि-नदि व फल आदि खना अन वनी । थ्यनेसाथ मदया वना ग्यानापुस्य धोय (नाः) जक बाकी जुई । गंगु फांटजक खनीगु कीत हथ्यार जोना पहरा चोना चोपिं पुरुषपिसं प्रहार यागु (कष्ट) फयेमाःगु दुःख जुल । “नाङ्ग्यीदिपाच्येन्” अन्तरनिबर्णाक धैपिं दुनेयागु मेलपिं । म्हुतु मुलुया वव्वेप्वाःथें

संके मजीगु । क्वाःगु लखे दायेकीगु । मी दुने छुईगु । सिमास प्राण प्रवेश जुया, सिमा
 ध्यनीगु पालीगु यार्डबले थःत लाहा तुति त्वाःल्हागुथें दुःख कष्ट जुईगु । खल् तुफि लुखा थां भुत
 खिपः आदि सदां क्षला चले यार्डगुली (थःगु) रूप संज्ञाजुया असह्य दुःख भोग यायेमा ।
 हनं नंयागुक्षें न्हिने दुःख जुया चान्हे सुख जुईगु । परस्पर प्रहारयाना त्वाईगु आदि अनेक कष्ट
 भोग जुईगु चलन छगु २ भिन्नगु मने ग्रहणयाना दुःखमन वेकेगु जुल । “ हिधाक्योदुडाल् ” प्रेतया दुःख
 धरणिचर भूमी चले जुईपिं व खेवर आकशे चले जुईपिं निगु थर दुगुलीसं धरणिचर भूमी चोनीपिं

दुपिनी पाकेजुया वया नयेगु यायेमाःगु आदि अत्यन्त दुःखिपिं जुल । “ खालाग्युवैहिधा ” खेचर प्रेता धैपिं आकाशे
 चलेजुईपिं प्रेतत । उन्माद आदि व (मभिगु मनपिं मेपिके दुविना स्योकिपिं वेंयार्डिपिं पुनाहैपिं) “ चाङ् ”
 धैपिं “ ग्याल्पो ” धैपिं आदि यक्षया जात परयात दोश यार्डिपिं, रीद्धि व सम्पति भचा दःसानं हानि
 यार्डिपिं आपागुलिं थीर मजू । बेला बखत उल्ता (अख) गु व । न्हापा (सीईत जुगु) बेदना कष्टं सदां पीर
 जुया थुगु मेपिन्त पुंकेगु मभिगु चिन्तना व । हनं झंग आदि खिचातेगु स्वरूप जुया चोपिनिनं स्थावर
 नरक समानं दुःख । परन्तु उल्तागु प्यंगु जुयावैगु मिले जुईक जुया वया दुःख । सदानं परयात दोष

जक । सागरया लः त्वंसां कथुप्वाः सलया न्होपंया सँथें जक्क गुलिं क्वहाँ मवना बिचे
 म्हुतुयागु बिषं गनावनी । प्वाः पर्वत समान तःगो । लाहा तुति छ्वालिथेंजक गुलिं ल्होने मफु ।
 यदि छुं भचा नयेगु लूसां, उकेसनं पूगु फि वागाईगु । चछितक नुगचुं मिच्याना वया न्हासं कुं
 प्यहाँवईगुलिं “स्येकोमग्गीदिपाच्येन्” पान भक्षन निबर्णक नये तोनेनु मेल प्रेत धैपि जुल ।
 “गोखुक्कीदिपाच्येन्” निर्यूह निबर्णक धैपि प्रेत छम्ह छम्हसिया सरीरे आपालं जीवतसें क्षं दयेका सरीरे दुने
 न्याना चोनी । मुख्यनं थुपि परस्पर नाप लाईबले कोपचित्तं प्राहार याना ल्वाईगु व । गःपते गलः

खसि छ्योगु । म्वाहि पिकाईगु । स्याईगु । थुकेसनं धर्म मस्यूगु जातं नरकेथें प्राण घातक याईगु । आदि
 दृष्टान्त स्वेगु व न्येन्येगु दु । “भियनानेपै” धैपि मोक्षमार्गे मिलेजूगु धर्म छुतेजूपिसं भोग याईगु धका कनातगु
 अन्धकारगु, द्वीप सागरमा बिचे, प्यंगु महासागरया अन्तरे दुने लाना छम्हसिनं छम्हेसित नईगु । तुयूजः
 धैगु भचाजकहे मदया सीत ताप भोक प्यास व मुठं सदां पीर जुईका चोनी । थुकीयागु स्वभाव मने दृष्टान्त
 ग्रहणयाना दुःख मन वयेकेगु जुल । थनंलि “मिपि दुङ्गल् साम्पा ला” मनुष्यया दुःख लुमंकेगुनो । तधंगु मूल स्वंगु दुःखे ।
 परिवर्तन (हिलावनीगु) दुःख । आःथथें सुगतियागु सरीर प्राप्त जुया सुखथें जूसानं, थुगु सदां थीरजुया

यायेगु मभिगु चिन्तनाजक जूगुलिं लिपा हानं दुःख जुईगु सस्कार आदि तधंगु दोष संयुक्त-
गुलिं, यमलोके वनी धका धयातल । अन जन्म मजुईगु उपाये कोशिश यायेमाःधका चय्या याये-
माःगु जुल । थनलि “धुद्वैदुडाल” तिर्यकया दुःख । “खाथोर्वा” (नभचर धैपिं व) “झिनानेपा”
(भूचर) धैपिं निगुली (नभचर धैपिं) आकाशे व्वैपिं झंग पंक्षि (भूचर धैपिं) बनजन्तु आदि
थुवा मदुपिं छम्हेसिनं छम्हेसित नईगु व व्याधा आदि चण्डालपिसं अनेक जतनं प्राण काईगु ।
सल किसि म्ये, चोले, फै आदि थुवा दुपिन्त खोरे कुनीगु व ज्याय् जोते याईगु । न्हासे प्वाः खनीगु ।

क्रिडा (खेल) जू म्हितीगु बखते मद मांस नया तोना सुख अनुभव जूगु थथे पलखजक । थथे चलेयानागु
फुको पुसा पापजकया निमित्त जुयानितिं लिपा थुकेयागु फल दुःखजक बने जुईगु व । थोथ्यंतुं परयात
दोषयाःसा, लिपा थःत स्यनीगु दोष बदला जुईगु धर्मता (स्वभाविक) जूगुलिं थुगु लोकया उपचय्या-
ज्याजि दको थथे दुःखथे खने मदुगुलिं व्यापक सस्कार दुःख धैगु जुल । थनलि “क्येगानाक्षि छुला साम्पा” जन्मजरा
व्याधि मरणाया चलन लुमंकेगु । थुके जन्म दुःख । थुगु मनुष्य लोक गरभं जन्म जुईगुलिं (भूमण-गन्धर्व) प्राण वायु व
मां बौयागु रक्त शुक्ल मिलेजूगुलिं जुलु जुलु चोनीगु आदि अनेक प्रकारं (क्रमानुसार) सरीर दयावया

मचोंस्ये, छन्हुया भित्रे सुथे बहनिः अथवा कन्हे आदिं सरीरे व मने न्हुगु दुःख छगु जूवया तचोगु पीर जुईगु दृष्टान्त खंगुहे दु । “ दुडाल्गिय दुडाल् ” दुःखाधि दुःख । दुःखेसं दुःख धैगु । श्वनं थुकेया उपर अज्ञानं अकस्मात्तं दुःखेसं दुःख छगु तनन्त वैगु परिवर्तन (हिलावनीगु) दुःख श्व प्रमान प्वाःस्याम्हथें जूसा थुकेसनं राजदण्ड जूवोगुथें जुल । “ ख्यापै दुभयेकियदुडाल् ” व्याप्त सस्कार धैगु । आ (थथें) सुखथें खनाचोंपि आपा । थुगुकथं लोकयागु समृद्धि (धन दौलथ धैगु) प्राणि घातक आदि अकुशल (कर्मया) मार्ग साधन यायेगु निमित्तेजक उज्ञान (बगिचा) छगुली अनेक रमिता न्हाईपुगु

स्वाःक बुढायागु दुःखं कया सरीरया बल होन जुईगु । इयातुगु फय मफईगु । नयेगु पचे मजुईगु । नुगः मदैगु । वा हाईगु । थःईच्छागु सम्पती खुसिजूसां भोग यायेगु समर्थ दईमखु । चिकुगु तानोगु छुंहे सहयाये मफया, मन बःमलागुलीसं मेपिसं हेलायाना दिक्क चायेकीगुलिं आपालं दुःख बेदना जुईगु आदि साक्षात्-दृष्टान्त खने दुगुली बिचार याना सो । व्याधि दुःख । थथिंगु श्व सरीरनं प्यंगु तत्वमुना बनेजुया चोंगु जूगुलिं थुगु परस्पर अंस (भाग) मिलेमजुया बायु पित्त कफ समुच्चय जुया सदानं अनेक रोगं कईगु । पंचोपादान स्कन्ध दुःखेजक लाना, खुसि प्रेमया थाय् जुया चोंपिनं थुकें बिपरित जुयावई । रोगयागु

इन्द्रियया थाय् चालावया मांयाप्वाथे घौचायापूगु व दुर्गन्ध व चित्तुचिना सास कुनीगु, मामं नयेगु पुनेगु जुईचोनेगु मसल धा:सा (क्वा:गु आदि नईबले) मि दुनेचोनेथें पुईगु व । (ख्वाउंगु आदि तोनीबले) लखे दुने ला:गुथें ख्वांवैगु । (प्वा:जायक नईबले) पर्वतं कोच्यूगुथें इयातुईगु । (गर्भं छुते जुईबले) प्रपात-ज्वलं कुतुं वंगुथें जुईगु । लासाय् लाना लाहातं थोबले घाले शस्त्रं ईया का:गुथें व । विहकीबले क्षंगु तूगुथें हीस्य चोनीगु । आदि जन्म जुईगु दु:ख उलि थुलि मदु । जरा दु:ख । थुकथं जन्मजुया, स्वेबले उमेर बढेजुया वोथें चोंसानं आयु घटे जुईगु पाखे वना ताकालं

ल्हा:तुति संसं मिखा भ्वेककी । तत्व लीन जुयावै । संज्ञा (स्मृति) भुले जुई । मिखां खोभि सोसोवेका परलोक वनी । अन्तराभव खनावै । अनशरण कार्दम्ह नाथ दैमखु । थुगु बखते खना चोंगु दको भय त्राश जुईगु । बेदना दको दु:खे भोग जुईगु बखत । मायां जोना चोनागु सरीरे खिपतं चिना कुबिया ग्याना-पूगु श्मशाने वाय यंकी । सम्पति संपूर्ण पुरे जुईक द:सानं गन्ध आहार यायेगु बखत थ्यंक वया, उकेसनं थ:खुसि मदेक कर्म (थगु) या ल्युल्यु वनेमानि धासैलि, थौंतक थुगु सीईगु लुममना शत्रु कोत्यत्यगु मित्र पालन यायेगु व । थाय् मालताल लिपायाता ल्यंका नये पुनेगुली जक लगेजुया थ:थिति जहान

संजोगयाकें अकस्मात्रं काल वर्ई धका त्राश आदिंगु चलन बांलाक बिचार याना सो ।
 मरणा दुःख । थनंलि सीत्यैगु बखत जुईबले लासाय् थले जुयालि दने फैमखु । नये तोनेगु खँसानं
 मने वनी मखु । सीईगु धन्दां पीरजुया मन याँवै मखु । हिकमतनं मदया वनी । खँक भुलेजुया,
 दिक्क चायावै । धर्म कर्म यायेगु बखत थ्यन । जहान परिवारपिसं चाहिका चोंसानं पने फईमखु ।
 रोगयागु दुःख थःयाकचां जक भोग यायेमाः । थमं किस्मतयाना दुःख सिया दयेका तयागु धन
 सम्पति उलि थुलि मदेक दःसां यंकेगु अधिकार मदु । मननं तोते फैगु मखु । ल्युल्युनं वैमखुगु ।

५६

स्वाईगु । सस्कारं लिपायात पुसा दयकल । बिज्ञानं थुकी जिधैगु जक खनीगु जनिति दुःखया स्थान व
 मुहान सदानं स्वाःगुलि संसार दुःख स्कन्ध (दुःखया रास) धयातल । मनुष्यलोकपि बिशेषनं च्यागु
 प्रकारं सदानं दुःखगु चलन आदि समझेयाना म्हसीका जन्म जुईगु स्वभावयात दुःख मन वयकेगु जुल ।
 थनंलि दैत्ययागु दुःख लुमंकेगु । न्हापा यानावोगु अकुशलया पुसां लाःवनीगु । सरीर धारणा जुया मात्रनं ईष्या
 (सोमफूगु) या संज्ञा तचोजुया थःथःगु थासे ल्वापु याई । दोषं परस्परयात म्हतु ल्हाईगु व ल्वापुजक
 गुलिं सरीर मन आकुल व्याकुल जूगुलिं सदानं पीरगुलीसनं, देब पिनिगु ऐश्वर्ये सहयाये मफया, सोमफुलिं

आदि पिनिगु कारणे राग द्वेष मोह स्वंगुली काल हना छोयां छुयाय् धका समझे यायेगु जुल । थुगुकथं प्यंगु दुःखया उपर शत्रु आदिं थाय्गु संजोग जुया मयोपि नाप चोना मनसुख मदेक, मयेक दुःख भोग यायेमाःगु व । अथवा मित्रपि वा, चित्ते प्रेमगु बस्तू मदेका, उगुयागु रूपगुण लुमंका मन ताप जुईगु । लोक धैगु, आशा शंखा कल्पना परया वसे जुया चोन । थुगु ईच्छाथ्य पुरे मजुईगु दुःख । दुःख याईम्ह (दुःख सत्यया उपादान कारक) फुनावनीगु सरीर (आश्रब स्कन्ध) दय धुसैलि, रूपयात थाय् याना । बेदनां स्वभाव (प्रकृति) स्यूगु । संज्ञां सदां

भःचा सुखथे जूसनं, अन न्हापायागु पुण्य कर्म दको फुना वनीगु । आःथथेयागु थुगु सुखं दिक्क व वैराग छुते जूगुलिं लिपायागु अर्थ (कारण) छुख्यलाना न्हापायागु पुण्य कर्म फुईगु व । देब, स्वर्ग (जाति स्थान) अनं सिना म्येथास लावनीगुया चिन्ह, ऊण (च्येहरा) हीन जुईगु । आसने चोने मंमदैगु । स्वाँमाः सुखु गनीगु । वस्ते खिति थाईगु । सरीरे चःति वैगु । न्यागु (कुलक्षण) खने दयावया त्राश चाया मुर्क्षा जुईगु दुःख । देबया ७ न्हयन्हु तक न्हिताहाकगु सहायाये थाकुक भोग यायेमाःगु जुल । रूप व अरूप धातु निगुली समाधियागु सुखे (छको) लाना चोंगुनं पुण्य मिले जुया लाःवनीगु लोकीकया

संग्रामयागु ज्याय्जके लगे जुया पीर जुईगु व । हानं न्हापायागु पुण्य फरकगुलिं देबपिं मनुष्यया ७ न्हेधु च्वेलाः । मूलगु थासे शस्त्रं मदयकं सीमखु । दैत्यपिं उलिनतुं क्वेलाना थाते लाःसा कयामात्रनं सिना दुःख भुक्तमान जुई । यदि अन (दैत्य) बुद्धिबान छुं सुंछम्ह दःसानं कर्मयागु आवरण (मेलं) श्रावक प्रत्येकया सत्य दर्शन मलापिं दुर्भाग्यपिं सदां ल्वापुयागु दुःखे भोग यायेमाःगु स्वभाव समझेयाना थुकेयागु पुसाफले मलाईगु उपाये मेहनत यायेगु जुल । धनंलि देबया दुःख । चतुर्महाजिका प्यंगु जातिनसें पर निर्मित बसर्बति तकया काम धातुयापिं थथे

वनेगु याःम्ह मेपिं मदु । हनं अथे वनीगुन मखु । सदा सर्वदां कुशल अकुशल हेतुफल बिचारयाना अकुशल (पाप) पत्ती तोता, कुशल-कर्म पत्तिः यागु ज्या यायेगु कोशिश यायेमाः । थुकी तोतेगु दशाकुशल (पाप) तोतेगु झिगुली न्हापां सरीरयागु कर्म स्वंगु मध्ये । “सोघ्च्चेनि” प्राणातिपात धैगु हिंसा यायेगुली । समुत्थान (कल्पना) द्वेषं नरकारागं प्रेत । मोहं तिर्य्यके जन्म जुईगु विपाक फल जुल । (थथे) क्वे फुकेसं उथे जुल । भोग हेतु सदृश फल । सुगति प्राप्त जूसां आयु कम्ति जुया रोग आपाः जुईगु जुल । अधिपति फल थासं जुईगु दुःख भोग । भूमि दिशा मयपुस्यचोंगु न्हवो जो दुथाय् आदि प्राणयात दोष

समाधि जूयानिति (धर्मता) सत्य दर्शन लाईगु भाग्य मदया अनयागु (पुण्य) कर्म फुनावना
 कवेयागु भबे पत्तन जुईगु दुःखबने जुया सदानं काये (सरीर धारण यायेमाःगुली लाना) परिवर्तन
 (हिलावनीगु) दुःख भोग जुईगु निति षट्गति त्रिधातुया थासे न्हाथास जन्म जूसानं दुःख जक
 सिबे मदुगु चलन बांलाक समझेयाना आथुथाय् संसारे तरे जुईगु उपाये कोशिश मयाःसा जि
 मूर्ख जुल धका आवंलि क्वातुक यायेगु याना पुण्य परिणाम यायेगु जुल । प्यंगुगु “ ल्हेग्युधे ” कर्म
 हेतुफल समझे यायेगुली । थुगु कथं संसार धैगु कर्मया फल दयकीगु जुयानिति सुगति व दुर्गति या थासे

कायेगुया ज्याजक फरकगु धका सीकि । “ लोकपार्येम्पै ” काममिथ्याचार धैगु परस्त्रिगमन यायेगु । व्यभिचारया
 तचोगु दोष, परया शील स्यनीगु संयोग यानागु व । थःगु शुक्ल पत्तन यायेगु । परस्त्रीगमन यायेगु ।
 थःअधिन दुम्ह जूसां न्हिने व उपासना-ब्रत चोनीबले व रोगी नाप । गर्भबति नाप । सोक जुया चोम्ह
 नाप । हनं त्रिरत्नयागु मूर्ति दुगु थासे । माँ बौ व । जात बचे यायेगु (अर्थात जात वनीपि नाप) बर्ष
 पुगे मजूम्ह कन्या नाप । म्हुतु मलद्वार आःदी भोग यायेगु । थाय् बखत अवस्था द्वारं काममिथ्याचार
 यायेगु (भेद) प्रकार भिन्न भिन्न भोग यायेगु जल । थुगुया (कर्म भोग) हेतु सदृश फल । पतिपत्ति

जुईगु थासे जन्म जुईगु जुल । “ माभिलेन्पानि ” अदत्तादान धैगु खुया कयागु या । हेतु सदृश फल ।
 धन सम्पत्ती दरिद्र जुईगु । छुं भचा दःसानं (थःखुसि मदया) मदया वनीगु । अधिपति फल ।
 सेसामा प्वंदायो । सिफल मसैगु । दुर्भिक्षगु थासे जन्म जुईगु जुल । थुगुनं थौंकन्हे लोके मखंक
 कायेगु यात जक खुया कायेगु (अदत्तादान) धया चोन । थुके दकसिबे तचोगु दोष (लाईगु)
 त्रिरत्नयागु शेष नयेगु जुया चोन । मेपिनि अधिकारगु हरणयाना याना कायेगु । ब्यपारे तौले तुके
 ल्याखे कपतयाना कायेगु यात ल्याः मतःगु आपा, अर्थजा अदत्तादान बांलाक लाःगुलि, खुया

“ थामानि ” संभिन्न प्रलाप धैगु । फायावीगु चित्तं पर मिले मजुईगु यानागु समस्त जुल । बिशेषगु संघभेद यायेगु
 जुल । थुकीया हेतु सदृश फल । परिवार व नोकर चाकर मिले मजुईगु व । थःत संघर्ष यार्ईपिं वईगु ।
 अधिपति फल । (ज्यामछिगु) जोले पर्वतया कापी आदिं जुई थाकुगु थासे बासयाये माली ।
 “ छिचुब्नि ” पाल्छ्य धैगु । पुरुष ख्वाः बांमलाम्हथें म्हयात वयागु दोष (खुन) खनेदयेक धायेगुथें । प्रमान
 मुख्य गथ्य धाःसा परया नुगले दीईगुथें जुईगु समस्त दको व । बिशेषनं आर्य्यपित्त (अयोग्यगु) बांम-
 लाःगु धायेगु जुल । थुकीया हेतु सदृश फल । सदानं बांमलागु खँ न्येनेमाली । थम ल्हानागु (खँ) नं

(जहान) बांमलाम्ह व । भात मधापिं शत्रु समानपिं लाईगु जुल । अधिपति फल ।
 मलमूत्र व भ्यत्यनाः आदि दुर्गन्ध नवोगु घचयापुगु थासे चोने मालोगु । निगुगु वचनयागु प्यता प्रकार
 दुगुलो । “ जुन्नि ” मृषाबाद धैगु । परयात हचेक्यगु मतीतया मखुगु झुठ खँ ल्हायेगु दको व । विशेषनं
 भूमि प्राप्त मजूसां प्राप्त जुल धायेगु । अभिज्ञ मदुसानं दु धायेगु । आदि उकीसनं बुद्धयात
 उपहास यायेगु जुल । थुकीया हेतु सदृश फल । थःत आपालं उपहास जुई । मेपिसं हचेकीगु ।
 अधिपति फल सम्पती थीर मजुया सदानं म्हुतु ल्हाका, संयोग भय दुगु थासे लाईगु जुल ।

मनपरे जुया चित्तं खोजेयाना जित दःसाज्यू धका लोभचित्तं थःगु यायेगु (मनं जोनेगु ।) थुकीया
 “ ग्युथुन्ग्यीदेभु ” हेतु सदृश फल । मन कामना पुरे मजुईगु । मयोगुहे जुयावैगु जुल । “ वाङ्ग्यीदेभु ”
 अधिपति फल । सामास्येना थाय् बखत मभिगुया समयलाना आपालं दुःख जुईगु जुल । “ नोबसेम् ”
 व्यापाद धैगु । परयात न्ह्यागुलीसं ईख व क्रोढचित्तं सोमफया दुःखबीगु ईच्छा यायेगु जुल । थुकीया
 “ ग्युथुन्ग्यीदेभु ” हेतु सदृश फल । सदां भय व स्यंकीपिं आपा दई । “ वाङ्ग्यीदेभु ” अधिपति फल ।
 दुष्टराजा व । चौर (खुंया) भय । सर्प व जन्तु आदिया भय वईगु जुल । “ लोक्ता ” मिथ्या दृष्टि धैगु ।

हवापु खँ जुया वनी जुल । अधिपति फल । लों फिगो कंझाःदुगु आदिं दिशा थासे मन याउँ मजुईक चोने माली । “डाख्याल्नि” पैशुगय धैगु । ब्राम्हणया गुह्यमंत्र आदिं व । धर्म मखुगुली धर्म समझेयाना हालेगु व । बेइयातेगु खँ व । रागं चित्तं म्ये हालेगुली भुले जुईगु । लडाईं व खुं खँ आदि राग द्वेषया खँ जुल । थुकेया “ग्युथुन्ग्योदेभु” हेतु सदृश फल । थःगु खँ सदर मजुया बक् फुके मजुईगु जुल । “वाङ्ग्योदेभु” अधिपति फल । धैगुली । बुंज्या याःसनं सामा वई मखु । बेला बखत उल्टा जुईगु । स्वंगुगु चित्तया स्वता प्रकारे । “नाब्सेम्नि” प्रविभिध्या धैगु । परया बस्तूली

दुराचारे सन्तुं लाःवनीगु कर्म उलि थुलि मदेक बढेजुया असंख्य दुःख भोगयाये मालीगु जुल । अथ्यया नितिं पुसा दश अकुशल व थुकीयागु फल दुःख छगु छगु भोग जुईगु चलन सीय्का दश अकुशल (पाप) झिगुली दृढ चित्तयाना (मन क्वातुका) तोतेगु व । (दश) सुकुशल झिगुया फले ईच्छा वयेका थथे यानागु चलनं । प्राणातिपात—हिंसा तोतागुलिं दोर्घाय् जुया रोग दैमखु । अदत्तादान खुईगु अदत्ता-दान तोतागुलिं धन सम्पति संयुक्त जुई । काममिथ्याचार व्यभिचार तोतागुलिं सुन्दर पतिपत्ति लाना शत्रु कम जुई । मृषाबाद झुठ्ठा तोतागुलिं सकसिनं प्रसंशायाना मैत्रिभाव तई । संभिन्न चुकरि

पुसा फल सत्य मखु धका चोनेगु व । साश्वत व उच्छेद दृष्टि उत्तम धका जोनेगु जुल ।
 थुकीयागु (कर्म) भोग “ ग्युथुन्ग्यीदेभु ” हेतु सदृश फल । कुदृष्टीः लाईगु । छल कपतं मनयात
 आकुल ब्याकुल जुईगु जुल । “ वाङ्ग्यीदेभु ” अधिपति फल । गरीप जुईगु शरण व सहाय
 सुंमदुगु थासे जन्म जुईगु जुल । थुगु कथं स्वंगु अनि दर्शन (खनेमदुगु) संगम मदुगु रुप निगुजक
 मिलेजुया चोंगुलि निगु निगु अंगजक पुरेजूगु जुल । थुगु कथं अकुशल (पाप) झिगुली चले
 यानागु हेतु सदृश फल (पुसा अनुकुर्या कर्मफलं) पुनर वहेतुं थासे मिलेजूगु सरीर जुया न्हापायाथे

जूसानं शान्त निर्मल जुया संसारयागु दुःखया भीरं तरे जुईगु जूगुलि हर्ष भावना या । थुकी मधेनं
 आःथुयाय् महायान दर्शन लाना दश कुशल (धर्म) व चतुर्ब्रम्ह बिहार षट्पारमिता चतुर्ध्यान चतुर्शरूप
 समथ व बिपश्यना निगु आदि दको पुरेजूगु संबोधि छगुली जक रसयाना साधनयाये धका “ जोर्वा-
 सेम्के ” प्रयोग चितोत्पाद । “ डोसिमिग्मे ” मौलि अनालम्बन । “ जेसुडोमोन् ” अनुपरिनाम प्रणिधान
 मिलेयाना स्वंगु उत्तम (ज्ञाने) लाका भुक्तमान (चर्या) यायेमाःगु जुल । खुगुगु “ ग्येवैशेन्येन्तेन्पा ”
 कल्याणमित्र नालेगु । (कल्याणमित्र) गुरु मनासे बुद्ध जुईगु कथा सूत्र तंत्र दको शास्त्रेनं कनातगु मदु ।

तोतागुलिं जहान परिवार नोकर चाकर तसें आदर तई । पारुष्य छाकबचन तोतागुलिं
 भिगु खँ न्येन्येदई । पैशुण्य निष्प्रयोजनगु खँ तोतागुलिं लहाक प्रयोजन दई । अभिध्या लालस
 तोतागुलिं चिन्तना यानागु शिद्ध जुई । मनोरथ पुरे जुई । व्यापाद द्रोहचित्त तोतागुलिं स्यंकीपिं
 दैमखु । मिथ्यादृष्टि उल्लागु दृष्टि तोतागुलिं भिगु दृष्टि स्वभावे दई । अथ्ययानितिं जिं
 पुण्य अनुकुल मिलेजूगु भिगु पुसाय् कोशिशयाये धका उत्साद बल उत्पत्ति यायेगु जुल ।
 न्यागुगु “ थार्षेफेयोन् ” मोक्षहीत गुण लुमंकेगु । श्रावक प्रत्येक सम्यक (स्वंगु) बोधिपदे न्हागु (छगु) प्राप्त

याना, क्षणिक जकहे बिखुस मदयेक सेवा यानागुया गुण अचिन्त्य गुली, हषोत्पन्नयाना पापिम्ह दुष्ट
 पासा व मूर्खजन पिनिगु बशे मवंस्ये (कल्याणमित्र) गुरु नालेगु चलने थाकु मचायगु व परजन्मेसं
 सद्गुरु दर्शनलाना करुणां अनुग्रहण यार्ईगु (जोना बिज्यार्ईगु) प्रणिधान (आशिका) यायेगुली
 कोशिश यायेगु जुल । धका महासन्धिया महापण्डित बिद्याधर स्वयंबज (अभय द्वीप) आज्ञाजूगु जुल ।

॥ शुभम् ॥

ज्वसापासा

१०४०

ज्ञिसं खनेदयकनं थमं बने यानागु व । थःगु अनुमानं जक (यानागु धर्म) भूमि व मार्ग
यागु गुण उत्पत्ति जूपिं छमहे मदु । थुगु कथं थः आदि सकल प्राणिपिं उल्तागु मार्गे लाईगु
बुद्धि-अकलं दयेकागु थुकें मोक्ष व सर्वज्ञयागु सत्मार्गे “ मिखां मखंम्ह, पाशा मदुम तधंगु मैदाने
(भूमण जुया) चाचाहिला चोम्ह समान । ” उदाहरण “ सार्थ बाहु बिना रत्नद्वीपं रत्नकया
हःगु उकमा मदुथें । ” अथ्यया नितिं कल्याणमित्र (गुरु) व धर्ममित्र धैम्ह साक्षात मोक्ष मार्ग
व सर्वज्ञयागु भुमी यंकाबीम्ह जूयानितिं सीरतया आदरं सेवा याना, आज्ञाजगु पालन

थुगु सद्धर्म पुस्तक मुद्रण याय्त श्रद्धा चन्दा प्रदानयाना बिज्यापिं दीपिं महानुभाव पिनिगु नामाबलि व चन्दा

१. साहु कुलरत्न धाखा किण्डोल का. २५-	६. वुर देशेयापिं व श्रद्धेयापिं २ ह् १५-	१७. चीरकाजी शाक्य नकबही ५-	२५. भगवानलाल श्रेष्ठ ” ३०-
२. धर्म साहु पौसा कि. का. ३०-	१०. साहु आशारत्न धाखा १०-	१८. रत्नराज शाक्य नागवाहाल ५-	२६. साहु जगत बहादुर धाखा ५०-
३. गणेशराज शाक्य भक्तपुर १०-	११. हर्षराज शाक्य नागवाहाल २५-	१९. ग्वागकाजी डाखाचोक १०-	२७. साहु लक्ष्मोज्योति धाखा ३०-
४. सुगतराज शाक्य भ. ५-	१२. हर्षवीर शाक्य कुतिव हाल १०-	२०. मणिरत्न नागवाहाल ५-	२८. मिश्री साहुनी ५-५०
५. आनन्दराज शाक्य भ. १०-	१३. काजीरत्न नायलखु १०-	२१. काजी पौसा इलाननि ६-	२९. हर्षबहादुर शाक्य नागवाहाल १५-
६. अष्टवज्र शाक्य भ. ५-	१४. साहु कीर्तिराज धाखा ५-	२२. चैत्यराज अकिवाहाल ८-	३०. आशाकाजी शाक्य तभ्या ७-
७. हर्षरत्न व दाजुह २०-	१५. सिद्धिराज शाक्य अकिवाहाल २०-	२३. बदिलाल श्रेष्ठ ताप्पाहिटी २५-	३१. बुद्धिराज शाक्य उवाहाल १०-
८. साहु कुल नरसिं नकबही २५-	१६. नमिराज बज्राचार्य डाखाचोक २-	२४. करुणालाल श्रेष्ठ ” ३०-	३२. वेखारत्न धाखा ३५०-

अनुवादक:-
भिक्षु वागेन्द्र विशुद्ध वज्र

प्रथम संस्करण ५००।

लेखक:-
भिक्षु मञ्जु शासन धर

ने. सम्बत् १८६० कछला थ्व सकिमिलापुही

प्रकाशक:-
साहु बेखारत्न धाखा नागवाहाल ल. पु.

वि. सं. २०२५ कार्तिक

पुस्तक प्राप्ति स्थान:- श्री पुण्योदय पद्मवर्ण महाबिहार,

वकुवाहाल टोल, ज्याठा ललितपुर, नेपाल ।

मुद्रक:- मङ्गल प्रेस, अँवहाल (जोरगणेश) नेपाल ।

शुद्धि-पत्र

पत्र	धो	भूल	शुद्ध	पत्र	धो	भूल	शुद्ध
११ या ल्यूने	१	वाकुाजनी	वाक'जिना	११ या ल्यूने	२	कुपिया	चुपिया
१३ या न्होने	२	श्येभा मदुगु	शोभा मदुगु	१६ या ल्यूने	२	पष्ट	षट
२७ या न्होने	५	वैगु	धैगु	२७ या न्होने	६	थुह	थुह
४५ या ल्यूने	३	न्यायपुस्य चोंगु	न्यायपुस्य चोंगु	४६ या ल्यूने	४	धोय	धोप
४६ या ल्यूने	६	क्वेप्वा:	कैप्वा:	५१ या न्होने	१	न्होपंया	न्होपँया
५५ या न्होने	६	न्हाईपुगु	न्हाईपुगु	५६ या ल्यूने	५	थगु	छगू
६१ या ल्यूने	१	जुनिति	जुयानिति	६१ या ल्यूने	४	ईष्या	ईष्या
६३ या न्होने	६	धनंलि	थनंलि	६७ या न्होने	५	याना याना	याना
७५ या न्होने	५	उत्साद	उत्साह	७७ या न्होने	६	सीर	सीरे

